

מזכירות החברה

פרוטוקול

ישיבת ועדת סביבה ומדע מס' 26/1, לשכה ראשית ירושלים

יום ראשון, ו' תמוז תשפ"ו, - 21/06/2026 14:30 - 16:30

חברים:

יו"ר הוועדה - יעקב בכר

דרור מורג; חגי מיורק; מיכל פולק (נוכחות בזום); בת שבע שוורץ (נוכחות בזום)

חסרים:

שרון בניאן; ד"ר יזהר הס; רותם ידלין

משתתפים:

שיר אלוך (נוכחות בזום); זהבית אמסלם; גב' מירב ארגמנד; אור גביש (נוכחות בזום); ד"ר יעל וגנר (נוכחות בזום); ליאורה כהן-נצר; סבין לוי; ד"ר דורון מרקל; גלי סיטון; ד"ר אורית סקוטלסקי; עו"ד אופיר עיני (נוכחות בזום); ד"ר עמית עסיס; ירון צ'רקה; אסף קרואני; יובל שדה (נוכחות בזום); יאיר שטול; ד"ר איריס שיינבאום

סדר יום:

1. סבב היכרות בין חברי הוועדה וותיקים וחדשים
2. עדכון שוטף- פעילות יחידת המדען הראשי
3. עדכון שוטף- פעילות אגף אקלים וקיימות
4. הסטה תקציבית לפעילות ייחודית הנוגעת להכשרת דור מנהיגות כלכלית סביבתית
5. הקמת ועדת משנה לענייני מלת"ק
6. שונות

תמצית דיון והחלטות:

1. סבב היכרות בין חברי הוועדה וותיקים וחדשים

חברי הוועדה הציגו עצמם ואת תפיסתם באשר לאופן פעילות ועדת סביבה ומדע בקדנציה הנוכחית. יו"ר הוועדה, יעקב בכר ציין כי בשל עומס תפקידיו הציבוריים, צפויות להתקיים ישיבות שבהן חבר הוועדה, חגי מיורק יוסמך מטעמו לנהל את הישיבה. ציין כי בתחום הטיפול באשפה בישראל מתפתחת מגמה עתידית של הפיכת אשפה למשאב אנרגיה, מדובר בתחום המעורר עניין בקרב השוק הפרטי וכי במסגרת תפקידיו העסקיים נחשף למתקני השבה באירופה שהרשימו מאוד את הקהילה העסקית. הדגיש כי ההתעניינות הראשונית בנושא הייתה עסקית ולא סביבתית, ביקש שדורון מרקל המדען הראשי יבחן את הנושא באופן מסודר, מקצועי ובלתי תלוי, ללא אג'נדה עסקית. דרור מורג ציין כי במשך שנים המשרד להגנת הסביבה התנגד למתקנים מסוג זה מחשש לזיהום, אך בשנים האחרונות ההתנגדות פחתה, ונעשו ניסיונות באמצעות הקרן לשמירת הניקיון להציע סבסוד משמעותי לעסקים שיקימו מתקנים כאלה.

2. עדכון שוטף- פעילות יחידת המדען הראשי

ד"ר דורון מרקל, המדען הראשי הציג את פעילות היחידה שייעודה **פיתוח הידע בתחומי הסביבה, המים והאקלים**, עבור היחידות השונות בקק"ל, לרבות אגף אקלים וקיימות. ציין כי היחידה פועלת בשלושה צירים מרכזיים: **אקדמיה ומו"פ, חדשנות טכנולוגית, וחברה ומורשת**,

מזכירות החברה

שבמסגרתם פועלים גם מכון קק"ל לחקר הציונות וההתיישבות (מלת"ק) ותחום המדע האזרחי.

ד"ר דורון מרקל עדכן כי היחידה מנהלת כיום כ-40 מחקרים פעילים ובכוונתה לפרסם קול קורא נוסף למחקרים מלווים לפיילוטרים. הוצגה תוכנית המלגות של היחידה, הכוללת מלגות לתואר שני, דוקטורט ופוסט-דוקטורט בתחומי הליבה של קק"ל, לצד תוכנית סיוע ייעודית לסטודנטים מעוטף עזה לאחר אירועי 7 באוקטובר.

הסביר שפעילות היחידה מתקדמת מסקרים ומחקרים לפיילוטרים יישומיים, ובהם פרויקטים בתחומי האנרגיה המתחדשת, אגרו-וולטאי, אגירת אנרגיה והרחקת עגורים באמצעות לייזר. יו"ר הוועדה שאל מתי טכנולוגיית הרחקת העגורים בלייזר תהיה בשלה. ירון צ'רקה, הצפר הראשי השיב שלמרות שהמערכת המגרשת עגורים פעילה, נדרשת תקופת ניסיון נוספת לצורך בחינת יעילותה ורכישת אמון החקלאים.

ד"ר דורון מרקל הציג את ארבעת מרכזי החדשנות הפועלים בגליל ובנגב ואת תוכניות ההאצה המתקיימות בהם. יו"ר הוועדה הדגיש כי מרכז החדשנות בכנרת מהווה שותפות של קק"ל ולא גוף נתמך רגיל.

בתחום האגרו-וולטאי והאנרגיה הירוקה, סקר את פעילות היחידה בנושא וציין כי הידע הוא החסם המרכזי לקידום התחום. עדכן כי במסגרת תב"ר 25 מוקמים ארבעה מרכזי מחקר בתחומי המים, האנרגיה הירוקה, החקלאות המדברית ומערכות מקיימות.

הסביר על פעילות היחידה בנושאי סביבות לחות, בצפרות ובמדע האזרחי, לרבות פעילות באגמון החולה, בראש ציפור ובפארק נחל באר שבע.

בנושא המכון לחקר הציונות וההתיישבות (מלת"ק), ציין ד"ר דורון מרקל כי חלה התקדמות בהסדרת כוח האדם במכון, אך עדיין נדרש פתרון קבע למשרדי המכון. ד"ר עמית עסיס, מנהל המכון, הציג את תוכנית העבודה לשנת 2026, הכוללת תמיכה במחקרים, שיתופי פעולה אקדמיים, כנסים ופעילות לחיזוק המחקר הציוני והקשר עם התפוצות.

ד"ר דורון מרקל הציג את האתגרים המרכזיים של היחידה, ובהם השלמת המבנה הארגוני, שימור כוח אדם מקצועי, הסדרת ממשקי העבודה מול יחידות אחרות ומציאת פתרון למשרדי המכון.

יו"ר הוועדה ציין כי קיימת תחושת שחיקה ביחסי העבודה בין יחידת המדען הראשי לבין מפ"ק, והודיע כי בכוונתו לבחון את הנושא מול הנהלת קק"ל ולהבטיח את מעמדה המקצועי של היחידה. בת שבע שוורץ שאלה אם הפעילויות והמחקרים של יחידת המדען הראשי נובעים מיוזמת היחידה או מדרישות חיצוניות. ד"ר דורון מרקל השיב כי תחומי הפעילות של היחידה מאושרים במסגרת תוכניות העבודה על ידי הדירקטוריון, וכי המחקרים נבחרים באמצעות קולות קוראים והליך מקצועי. לגבי שאלת הקשר בין מלת"ק לבין ארכיון קק"ל, נציגי היחידה ציינו כי קיים מקום לבחון חיזוק שיתופי הפעולה והממשקים בין הגופים.

3. עדכון שוטף - פעילות אגף אקלים וקיימות

אסף קרואני מנהל אגף אקלים וקיימות הציג את פעילות האגף, ציין כי שינוי האקלים מחייב היערכות מערכתית בתחומי התשתיות, החקלאות, השטחים הפתוחים והשלטון המקומי. ציין כי האגף הוקם בשנת 2022 ופועל לקידום פרויקטים לאומיים ולהטמעת קיימות בארגון.

ציין כי מתוך שישה תקנים שאושרו לאגף מאוישים בפועל שלושה בלבד. **יו"ר הוועדה** שאל כיצד לא אוישו התקנים החסרים וביקש לקבל הסבר ולהזמין לישיבה הבאה את מנהל חטיבת משאבי אנוש.

אסף קרואני סקר את תחומי פעילות האגף, ובהם היערכות לשינוי אקלים, פיתוח ירוק מותאם אקלים, חקלאות, אנרגיה מקיימת וקיימות פנים-ארגונית. כמו כן הציג את תוכנית קיימות 2030 ואת הפעולות לקידום התייעלות, ניהול משאבים והטמעת קיימות בארגון. את פעילות מרכזי השדה, זירת אתגרי האקלים ותהליכי חדשנות המבוצעים בשיתוף חברות וסטארט-אפים. ציין את תוכנית **"אקלים אזורי"** למועצות האזוריות, שנועדה לקדם היערכות לשינוי אקלים ואנרגיה מקיימת במרחב הכפרי. במסגרת המחזור הראשון ישתתפו 14 מועצות אזוריות.

מזכירות החברה

בדיון בנושא האנרגיה המתחדשת, יו"ר הוועדה הדגיש את חשיבות קידום תחום האגרזולטאי במרחב הכפרי וציין כי הרגולציה מעכבת את הרחבתו. עוד צוין הפוטנציאל שבהצבת מערכות סולאריות על מאגרי מים ובשטחים חקלאיים.

אסף קרואני הציג את תוכנית "שאלות אקלים בשלטון המקומי", את מרכז הידע אקלימה", ואת הקמת מיקרורקון אימפקט לחדשנות אקלים בצפון. בנוסף הציג את פעילות ההכשרות המקצועיות ואת הקול הקורא השנתי לפרויקטים בתחום האקלים והקיימות. יו"ר הוועדה התייחס לאתגרי מימוש קולות קוראים בק"ל והדגיש את הצורך בייעול התהליכים. עוד הוצגה תוכנית "עיר אקלים ירוקה", לצד יוזמות נוספות בתחומי החקלאות, הפיתוח האזורי והטבע העירוני.

בתחום החקלאות הציג את היוזמה להקמת חוות הדגמה לרובוטיקה באגרזולטאי בשיתוף מרכז חדשנות כנרת ואגריטק. יו"ר הוועדה ביקש לקיים הידברות מוקדמת עם המו"פים האזוריים לקראת פרסום הקול הקורא בתחום החקלאות בת"הקיימא. בתחום האנרגיה ציין כי האגף ממשיך לתמוך במיזם "שמש לכולם" בשיתוף משרד האנרגיה.

אסף התייחס לאתגרי העבודה הרוחבית בארגון ולמחסור במשאבים משפטיים התומכים בפעילות האגף. לדבריו על אף שביעות רצונות מאיכות הסיוע המשפטי, קיימת בעיית זמינות של כוח האדם במחלקה המשפטית דבר המהווה צוואר בקבוק ומעכב את ההוצאה לפועל של פעילות האגף.

ציין כי בהליכי קולות קוראים ובהתקשרויות שונות, האגף ערוך ומוכן לקדם את הטיפול, אך לעיתים נדרש להתמקד לקבלת התייחסויות מהמחלקה המשפטית שעסוקה במתן שירות ליחידות אחרות, דבר המעכב את התקדמות הפעילות. לפיכך, הדגיש את הצורך בחיזוק כוח האדם הנותן שירות לאגף במחלקה המשפטית

4. הסטה תקציבית לפעילות ייחודית הנוגעת להכשרת דור מנהיגות כלכלית סביבתית

דורון מרקל הציג בקשה של המכללה החברתית-כלכלית לקיים מיזם משותף להכשרת סטודנטים כלכלנים שיסייעו בפתרון נושאים יישומיים. ציין כי המיזם לא הופיע בתוכנית העבודה ולא הוקצה לו תקציב ייעודי. ליאורה כהן נצר ציינה כי בעקבות בדיקה תקציבית נמצאו יתרות בסך 300,000 שקלים בלשכה המשפטית. הסבירה כי לפי הנוהל, הסטה בין יחידות בסכום העולה על 100,000 שקלים מחייבת את אישור ועדת הכספים ויידוע של הדירקטוריון.

החלטה מס' 26080101/4

וועדת מדע וסביבה ממליצה לאשר את ההסטה בסך 300,000 ש"ח מהלשכה המשפטית ליחידת המדען הראשי עבור פעילות ייחודית הנוגעת להכשרת דור מנהיגות סביבתית, כמפורט בדברי ההסבר.

הנושא יובא לאישור ועדת הכספים וכן בהתאם לנוהל יימסר דיווח לדירקטוריון.

הצבעה:

אושר פה אחד

5. הקמת ועדת משנה לענייני מלת"ק

מזכירות החברה

יו"ר הוועדה הציג את הרכב ועדת המשנה לענייני מלת"ק בראשות יזהר הס כיו"ר ועדת המשנה, וחגי מיורק ובת שבע שוורץ כחברים.

החלטה מס' 26080102/4

ועדת סביבה ומדע מאשרת את הקמת ועדת המשנה לענייני מלת"ק. שהרכבה הינו: דר' יזהר הס - יו"ר ועדת המשנה, והחברים - חגי מיורק ובת שבע שוורץ.

הצבעה:

אושר פה אחד

שונות .6

כותב/ת הפרוטוקול: זהבית אמסלם

יו"ר הוועדה